

BALETUL DIN CUBA

Nici un gen de artă nu se găsește astăzi într-o situație mai paradoxală ca dansul. Aflat în cel mai înaintat post al avangardei, eliberându-se în baletul modern de toate prejudecățile formale și de conținut cu care mai multe secole de existență l-au înzestrat, îl găsim în același timp păzit de cel mai aprig conservatorism, în baletele academice, expresie a dreptului său sublim la viață. Baletului contemporan îi e străin corsetul academic. El înglobează astăzi toate tendințele de înnoire ale artei Terpsichorei, dezvoltate din dansul expresionist al lui Mary Wigman sau din „modern dance”-ul Marthei Graham. El propagă mișcarea liberă a corpului, exprimarea directă a stărilor sufletești, elimină pantomima, îl preocupă temele politice și sociale. Modern e astăzi, în măsura în care nu-l contestă tinerii coregrafi americani, și Balanchine; modernă a rămas și Martha Graham; dar cei ce nu pot fi „bănuți” în nici un caz de „clasicism” sînt tinerii coregrafi americani Alwin Nikolais, Merce Cunningham, Robert Joffrey, Paul Taylor, Alvin Ailey, Gerald Arpino și mulți alții. Ei folosesc, în compozițiile lor coregrafice, o muzică mergînd de la preclasicism pînă la tăcerea absolută, trecînd prin muzica electronică, preferă teme psihedelice și antimilitariste, își însușesc o tehnică incluzînd o largă gamă de mișcări de la jeté-ul clasic pînă la contorsiune și mișcare yogină.

În acest context, baletul modern din Cuba, care ne-a vizitat de curînd țara, își definește personalitatea și devine accesibil puterii www.cimec.ro

tre de înțelegere prin infuzia de folclor străvechi, de mituri și ritualuri pe care le înglobează în substanța sa.

Vechile mituri grecești au fost adoptate de cultura neagră, strămutată din Africa în insulele Antile, eroii heleni devenind eroi negri, zeitățile de pe Olimp identificîndu-se în timp cu zeitățile locale. Cultura barocă a Spaniei inchiziției adaugă și ea un strat, totul se amalgamează, astfel că o nouă cultură, în care se recunosc destul de bine componentele inițiale, ia naștere. Ansamblul de balet modern al lui Ramiro Guerra preia în majoritatea baletelor sale, tratîndu-le coregrafic, miturile antilene. *Orfeu din Antile* (în coregrafia lui Eduardo Arrocha și Julio Matilla și în scenografia și costumele seducătoare prin nonșalanța lor arhaică ale maestrului Guerra) tratează mitul unui Orfeu negru, care, pierzînd-o pe Euridice, se închide tot mai mult în el, pînă la pierderea personalității. De un intens dramatism, proiectat pe fundalul carnavaului cu dansuri rituale de fertilitate, cu apariții stranii de zei negri și suflete moarte care rătăcesc prin munți, de duhuri ale cimitirelor, baletul e circumscris ritmurilor sacadate care ating paroxismul, susținute de o muzică ce include conga de carnaval, bății rituale de tobă, un solo trepidant de trompetă și în sfîrșit, *Văul lui Orfeu* cantată dramatică pentru muzică concretă de Pierre Henry.

Singurul balet în care am descoperit o afinitate cu baletul modern continental a fost *Ceremonialul dansului*, parodie a dansului clasic, derivată din inversarea figurilor academice.

Baletul modern din Cuba se detașează astfel, prin vigoarea și originalitatea sa, prin caracterul său baroc, de toate școlile naționale de balet modern din lume.

N. Spirescu